

ISSN (Print): 2304–5809
ISSN (Online): 2313–2167

Науковий журнал
«МОЛОДИЙ ВЧЕНИЙ»

№ 9 (73) вересень 2019 р.

Редакційна колегія журналу

Сільськогосподарські науки

Базалій В.В. – д-р с.-г. наук
Балашова Г.С. – д-р с.-г. наук
Клименко М.О. – д-р с.-г. наук
Коковіхін С.В. – д-р с.-г. наук
Лавриненко Ю.О. – д-р с.-г. наук
Писаренко П.В. – д-р с.-г. наук

Історичні науки

Змерзлий Б.В. – д-р іст. наук

Юридичні науки

Бернацька Н.І. – д-р. юрид. наук
Стратонов В.М. – д-р юрид. наук

Політичні науки

Наумкіна С.М. – д-р політ. наук
Яковлев Д.В. – д-р політ. наук

Педагогічні науки

Козяр М.М. – д-р пед. наук
Рідей Н.М. – д-р пед. наук
Федяєва В.Л. – д-р пед. наук
Шерман М.І. – д-р пед. наук
Шипота Г.Є. – канд. пед. наук

Психологічні науки

Шаванов С.В. – канд. псих. наук

Філологічні науки

Шепель Ю.О. – д-р філол. наук

Філософські науки

Лебедева Н.А. – д-р філос.
в галузі культурології

Технічні науки

Гриценко Д.С. – канд. техн. наук
Дідура В.А. – д-р техн. наук
Шайко-Шайковський О.Г. – д-р техн. наук

Економічні науки

Іртищева І.О. – д-р екон. наук
Козловський С.В. – д-р екон. наук
Шапошников К.С. – д-р екон. наук

Медичні науки

Нетюхайло Л.Г. – д-р мед. наук
Пекліна Г.П. – д-р мед. наук

Ветеринарні науки

Морозенко Д.В. – д-р вет. наук

Мистецтвознавство

Романенкова Ю.В. – д-р мистецт.

Соціологічні науки

Шапошникова І.В. – д-р соц. наук

Хімічні науки

Козьма А.А. – кандидат хімічних наук

Військові науки

Можаровський В.М. – доктор військових наук

Міжнародна наукова рада

Adam Wrobel – Doktor, Associate Professor (Poland)
Arkadiusz Adamczyk – Professor, Dr hab. in Humanities (Poland)
Giorgi Kvinikadze – PhD in Geography, Associate Professor (Georgia)
Inessa Sytnik – Professor, dr hab. in Economics (Poland)
Janusz Wielki – Professor, dr hab. in Economics, Engineer (Poland)
Javad Khamisabadi – Professor, PhD in Industrial management (Iran)
Michal Sojka – Doctor in Engineer (Poland)
Stanislaw Kunikowski – Associate Professor, Dr hab. (Poland)
Wioletta Wojciechowska – Doctor of Medical Sciences (Poland)
Вікторова Інна Анатоліївна – доктор медичних наук (Росія)
Глушченко Олеся Анатоліївна – доктор філологічних наук (Росія)
Дмитрієв Олександр Миколайович – кандидат історичних наук (Росія)
Марусенко Ірина Михайлівна – доктор медичних наук (Росія)
Швецова Вікторія Михайлівна – кандидат філологічних наук (Росія)
Яригіна Ірина Зотовна – доктор економічних наук (Росія)

Повний бібліографічний опис всіх статей журналу представлено у:
Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського,
Науковій електронній бібліотеці ELibrary.ru

Журнал включено до міжнародних каталогів наукових видань і наукометричних баз:
GoogleScholar, CiteFactor, Research Bible, Index Copernicus.

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 18987-7777Р від 05.06.2012 р.,
видане Державною реєстраційною службою України.

ЗМІСТ**ТЕХНІЧНІ НАУКИ**

- Краліна Г.С.**
Технології мультимедіа в освітньому процесі: переваги, недоліки, перспективи використання.....1
- Levkin Dmytro**
Solution of the applied optimization problems...6

ВІЙСЬКОВІ НАУКИ

- Атаманенко І.О., Арабаджі О.М., Мартинов І.В.**
Вогнева підготовка співробітників Міністерства внутрішніх справ на початковому етапі навчання.....10

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

- Кухта В.В.**
«Арабська весна»: моделі демократичних перетворень в країнах Північної Африки та Близького Сходу.....13
- Медведська В.Ю.**
Деліберативні механізми взаємодії влади та громадянського суспільства.....18
- Покровська А.В.**
Праворадикальний екстремізм як загроза національній безпеці США на сучасному етапі .24

СОЦІОЛОГІЧНІ НАУКИ

- Юша, Юн Тао, Чжу Сяотун, Лі Шаньшань, Чжао Сінлі**
Потенціал і переваги «зеленого розвитку» (на прикладі країн-учасниць проекту «Один пояс, один шлях»).....30

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

- Бондар Л.М.**
Журнальні видання у фонді Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського: проблеми комплектування.....37

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

- Макаренко А.О., Калайтан Н.А., Старовойт Т.П.**
Самоушкодження підлітків: дослідження дитячо-батьківських відносин.....42
- Музичко А.Т.**
Психологічні технології подолання посттравматичного стресового розладу.....46
- Федорченко С.В.**
Дистанційна освіта та місце психологічного забезпечення в ній.....51
- Шкраб'юк В.С., Масляк Т.Р., Марусин О.В.**
Актуальність мультидисциплінарного підходу до реабілітації соматичних хворих.....55

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

- Аксьонова О.П., Півненко Ю.В.**
Дидактична система сучасного закладу освіти.....59
- Березовська Л.І., Личкіна Є.Г.**
Самовдосконалення майбутніх соціальних працівників у процесі фахової підготовки.....63
- Bilonozhko Nataliia, Kyrylyuk Ol'ha**
The role of ESP projects within the process of internationalization of the universities in Ukraine.....67
- Добровольська Р.О.**
Критерії та показники сформованості готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до організації музично-естетичного простору закладів загальної середньої освіти..71
- Корехов А.О.**
Інформаційно-комунікаційні технології в процесі інформаційного розвитку майбутніх бакалаврів автосправи.....78
- Мельниченко О.В., Попель Н.В.**
Методичні засади гендерного виховання дітей дошкільного віку.....83
- Мельничук Л.Б., Пагута Т.І.**
Модель підготовки майбутніх вихователів до ознайомлення дошкільників з соціальним довкіллям.....87
- Нос А.С., Бойко М.-М.І.**
Порівняльний аналіз сучасної позашкільної освіти в Україні та США.....91
- Сидоренко Ю.О.**
Специфіка жанрового і стильового аналізу літературного твору з міфологічними структурами у школі.....95
- Стахів М.О., Ковальська О.І., Марко Г.В.**
Засоби формування ключових компетентностей в учнів початкової школи...99
- Топольник Я.В.**
Педагогічні умови ефективності інформаційно-комунікаційної підтримки наукових досліджень майбутніх магістрів і докторів філософії в галузі освіти.....104
- Франчук Л.М.**
Сучасні концепції управління ігровою діяльністю дітей четвертого року життя.....109
- Фурманюк С.М.**
Формування професійних навичок фахівців образотворчого мистецтва та дизайну в проектуванні об'єктів графічного дизайну.....114
- Цибанюк О.О.**
Використання сучасних фізкультурно-оздоровчих технологій як складова підготовки майбутніх фахівців з фізичної терапії та ерготерапії.....118
- Chekriy Iryna**
UNESCO scientists on educational potential of school textbooks.....122

АРХІТЕКТУРА

- Шелепетень М.А., Пекарчук О.П.**
Інноваційні вирішення архітектурного простору багатofункційних наукових центрів128

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

- Абрамович О.О., Кудренко А.А.**
Сценічна пластика в контексті сучасного акторського мистецтва 133
- Антошко М.О.**
Розвиток музичної освіти у Китаї на початку ХХ століття.....137
- Романенкова Ю.В.**
Філософія соавторства как фундамент комунікації художника и зрителя в творчестве Константина Роготченко.....141
- Тураш Д.Я., Домазар С.О.**
Розвиток психофізичного апарату танцівника танцтеатру як передумова усвідомленої тілесності.....146
- Тураш Д.Я.**
Нонконформізм в культурологічному процесі США 1960-х р. як платформа для виникнення танцю постмодерн.....150

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

- Александрович Т.З.**
Висвітлення проблеми взаємодії влади і народу в українській літературі XVI-XVII ст..154
- Бойченко М.К.**
Мовні засоби вираження агресії в сучасному американському політичному дискурсі158
- Греков В.О.**
Роль лексикології у навчанні та вдосконаленні навиків перекладу.....163
- Греков В.О.**
Роль психолінгвістики у навчанні та вдосконаленні навиків перекладу.....170

- Каламбет Я.І., Приймак Ю.А.**
Метафоричне перенесення як спосіб терміноутворення в нафтогазовій галузі (на матеріалі англійської та української мов)...175

- Пак А.**
Образ матери в корейской литературе на примере рассказа Кун-Суук Шин «Пожалуйста, позаботься о маме»..... 179

- Печена А.С.**
Концепт «TASTE» у британському гастрономічному дискурсі.....182

ГЕОГРАФІЧНІ НАУКИ

- Буряк-Габрись І.О.**
Регіональні особливості типології та класифікації місцевих ландшафтів (на прикладі Східного Поділля).....187

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

- Ганечко І.Г., Ситник І.С.**
Бізнес-план: особливості розробки та впровадження в умовах невизначеності....191
- Даценко Г.В.**
Оцінка ризику як основа підвищення фінансової безпеки підприємства..... 195
- Малашевська О.А.**
Теоретичні аспекти впорядкування існуючих сільськогосподарських земельоводінь і землекористувань в Україні..... 200
- Мельник В.В., Михайлик Р.Г.**
Систематизація сутності конкурентних переваг підприємства206
- Пономарьова Т.В., Тураєва К.А.**
Автоматизація нарахування заробітної плати на підприємстві..... 211
- Сичевський В.Й.**
Напрями розвитку та вдосконалення державного фінансового контролю в Україні..... 215

CONTENTS**ENGINEERING SCIENCES**

- Kralina Ganna**
Multimedia technologies in the educational process: advantages, disadvantages, prospects of use.....1
- Levkin Dmytro**
Solution of the applied optimization problems...6

MILITARY SCIENCES

- Atamanenko Igor, Arabaji Alexander, Martynov Igor**
Fire training of employees internal affairs at the initial stage of training.....10

POLITICAL SCIENCES

- Kukhta Vasyl**
«Arab Spring»: models of democratic transformation in North Africa and the Middle East.....13
- Medvedska Viktoriia**
Deliberative mechanisms of government and civil society interaction.....18
- Pokrovska Alisa**
Far-right extremism as a modern threat to national security of the united States.....24

SOCIOLOGICAL SCIENCES

- Yusha, Yun Tao, Zhu Xiaoshan, Li Shanshan, Zhao Xinli**
Potential and advantages of green development (example of project One Belt One Road).....30

SOCIAL COMMUNICATIONS

- Bondar Lyudmyla**
Journals in the holdings of V.O. Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine: acquisition problems.....37

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

- Makarenko Amaliia, Kalaitan Natalya, Starovoit Tetyana**
Adolescents self-harm: parents-children relationships study.....42
- Muzychko Lesia**
Psychological technologies of overcoming post-traumatic stress disorder.....46
- Fedorchenko Svitlana**
Distance education and place of psychological support in it.....51
- Shkrabiuk Veronika, Maslyak Taras, Marusin Oleksandr**
The actuality of a multidisciplinary approach to the rehabilitation of somatic patients.....55

PEDAGOGICAL SCIENCES

- Aksenova Olena, Pivnenko Yuliya**
The didactic system of a modern educational institution.....59
- Berezovska Liudmyla, Lychkina Yelyzaveta**
Self-improvement of future social workers in the professional training process.....63
- Bilonozhko Nataliia, Kyrlyuk Ol'ha**
The role of ESP projects within the process of internationalization of the universities in Ukraine.....67
- Dobrovolska Rufina**
Criteria and indicators of formation of the preparedness of future music arts teachers to organize the musical and aesthetic space of the current plants.....71
- Korehov Artem**
Information and communication technologies in the process of informational development of future bachelors of an automodel.....78
- Melnychenko Olha, Popiel Natalia**
Methodical bases of gender education of preschool children.....83
- Melnychuk Liliia, Paguta Tamara**
Model of preparing the future educators for familiarising preschoolers with social environments.....87
- Nos Lyubov, Boiko Mariia-Mar'iana**
Comparative analysis of current out-of-school education in Ukraine and USA.....91
- Sydorenko Yuliia**
The specificity of genre and style analysis of literary works with mythological structures in school.....95
- Stakhiv Marija, Kovalska Olga, Marko Halyna**
Didactic game as a means of shaping key competencies in primary school children.....99
- Topolnyk Yana**
Pedagogical conditions of the efficiency of the information and communication support of scientific research of future masters and doctors of philosophy in the education field.....104
- Franchuk Liliia**
Quality management of playing activity of children 4-th year of life in the institution of preschool education.....109
- Furmaniuk Svitlana**
Formation of professional skills of artists and designers in design of graphic design objects.....114
- Tsybaniuk Oleksandra**
Use of modern physical and festival technologies as a component of preparation of future physical therapy and ergotherapy professionals.....118
- Chekriy Iryna**
UNESCO scientists on educational potential of school textbooks.....122

ARCHITECTURE

- Shelepeten Marta, Pekarchuk Oksana**
Innovative solutions of the architectural space
of multifunctional scientific centers.....128

HISTORY OF ART

- Abramovich Olena, Kudrenko Alina**
Stage plastics in the context
of contemporary academic arts.....133

- Antoshko Marina**
The development of music education
in China in the early XX century137

- Romanenkova Julia**
The philosophy of co-authorship
as the foundation of communication between
the artist and the spectator in the creative
work of Constantine Rohotchenko.....141

- Turash Daryna, Domazar Solomia**
Development of the psycho-physical device
of the dancer of the dance teater
as a prerequisite of conscious body.....146

- Turash Daryna**
Non-conformism in the cultural process
of the United States of the 1960s AS a platform
for the emergence of the postmodern dance.....150

PHILOLOGICAL SCIENCES

- Aleksandrovych Tetiana**
Highlighting of the issue of the interaction
of power and the people in Ukrainian
literature of the XVI-XVIIth centuries.....154

- Boichenko Mariia**
Verbal means realising aggression
in a modern American political discourse158

- Hrekov Volodymyr**
The role of lexicology in studying
and enhancing translation skills.....163

- Hrekov Volodymyr**
The role of psycholinguistics in studying
and enhancing translation skills.....170

- Yaryna Kalambet, Yuliia Pryimak**
Metaphorical transfer
as a method of term formation in oil
and gas industry (based on the English
and Ukrainian languages).....175

- Pak Antonina**
The image of mother
in Korean literature by the example
of the story Kyung-Sook Shin
bus, «Please Look after Mom».....179

- Pechena Anastasiia**
The «TASTE» concept in the british
gastronomic discourse.....182

GEOGRAPHICAL SCIENCES

- Buryak-Gabrys Irina**
Regional features of small town
landscape typology and classification
(example of the Eastern Podillya).....187

ECONOMIC SCIENCES

- Ganechko Irina, Sytnyk Ihor**
Business plan: features of development
and implementation in uncertainty.....191

- Datsenko Hanna**
Risk assessment as the basis of improving
the enterprise's financial security.....195

- Malashevaska Olena**
The theoretical aspects of the existing
agricultural land tenure and land
ownership improvement.....200

- Melnik Victoriia, Mykhailyk Roman**
Systematization of the essence competitive
advantages of the enterprise.....206

- Ponomareva Tatiana, Tyraieva Karyna**
Automation of charge of the salary
at the enterprise.....211

- Sychevskyi Vadym**
Areas of development and improvement
of state financial control in Ukraine.....215

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-9-73-18>

УДК 373.2:305-055.1/3

Мельниченко О.В., Попель Н.В.
Київський університет імені Бориса Грінченка

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ГЕНДЕРНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Анотація. Стаття є постановкою питання про стан вивченості однієї з найцікавіших, але найменш освітлених областей дошкільної освіти – гендерного виховання дітей дошкільного віку. Досліджено теоретичні питання сутності методичних засад гендерного виховання дітей дошкільного віку, актуальність та необхідність гендерного виховання, починаючи з дошкільного дитинства. Розкривається роль гендерного виховання в дошкільній педагогіці та освітньому процесі закладу дошкільної освіти. Визначено сутність гендерного виховання в дошкільній педагогіці та корекції особистості дошкільного віку. Доведено, що актуальність гендерного виховання обумовлюється тим, що сьогодні Україна перебуває на шляху входження до системи європейських держав. Даний процес вимагає не тільки перебудови економіки країни чи практики міжнародних стосунків, а і змін у системі освіти та навчання.

Ключові слова: виховання особистості, заклад дошкільної освіти, корекція особистості, гендерне виховання, гендер, стать.

Melnychenko Olha, Popiel Natalia
Kyiv Borys Grinchenko University

METHODICAL BASES OF GENDER EDUCATION OF PRESCHOOL CHILDREN

Summary. The article is the question of the state of knowledge one of the most interesting, but least covered areas of preschool education – gender education. The state of knowledge one of the most interesting, but least covered areas of preschool education – gender education of children of preschool age. Theoretical questions of essence of methodical bases of gender education of children of preschool age, relevance and need of gender education, since preschool childhood are investigated. The role of gender education in preschool pedagogy and educational process of pre-school education is revealed. The essence of gender education in preschool pedagogy and correction of personality of preschool age is defined. It is proved that the relevance of gender education is due to the fact that today Ukraine is on the way to joining the system of European States. This process requires not only the restructuring of the country's economy or the practice of international relations, but also changes in the system of education and training. The essence of gender education of preschool age, relevance and need of gender education, since preschool childhood are investigated. The role of gender education in pre-school pedagogy and educational process of pre-school education is revealed. The essence of gender education in preschool pedagogy and correction of personality of preschool age is defined. First of all, these changes should contribute to the formation of a qualitatively new worldview and adequate perception of oneself as a harmoniously and comprehensively developed personality. The first step in achieving this goal is the updated pre-school education, the introduction of a modern pedagogical practice of a personality-oriented approach. One of the components of this process is the formation of preschool children's sexual identity and gender-role standards of behavior. It is impossible to implement a personality-oriented model of education, which is based on a differentiated approach to the growing personality, without taking into account the individual characteristics of preschool children, due to their belonging to a certain sex.

Keywords: education of personality, institutions of preschool education, correction of personality, gender education, gender, sex.

Постановка проблеми. В умовах сучасної глобалізації та інтеграції, розповсюдження інформації завдяки новітнім технологіям змінюються цілі та завдання сучасної освіти. В інформаційному суспільстві поступово на зміну традиційній системі навчання приходить особистісно-орієнтована, а традиційні методи замінюються інноваційними, що передбачають зміщення акцентів у навчальній діяльності, її спрямування на інтелектуальний розвиток дітей за рахунок зменшення долі репродуктивної діяльності; використання завдань для перевірки різних видів діяльності дошкільників, збільшення кількості завдань для пояснення навколишнього світу тощо.

Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті визначила, що головною метою української системи освіти є створення умов для розвитку і самореалізації кожної особистості.

Актуальність гендерного виховання обумовлюється тим, що сьогодні Україна перебуває на

шляху входження до системи європейських держав. Даний процес вимагає не тільки перебудови економіки країни чи практики міжнародних стосунків, а і змін у системі освіти та навчання. Насамперед ці зміни повинні сприяти формуванню якісно нового світобачення і адекватного сприйняття себе, як гармонійно і різнобічно розвиненої особистості. Першою сходинкою у досягненні даної мети є оновлена дошкільна освіта, упровадження у сучасну педагогічну практику особистісно орієнтованого підходу. Адже дошкільний вік, за висловом О.М. Леонтєва, є періодом первинного фактичного становлення особистості. Однією із складових цього процесу є формування у дітей дошкільного віку статевої свідомості та статево-рольових стандартів поведінки. Реалізувати особистісно орієнтовану модель виховання, в основі якої лежить диференційований підхід до зростаючої особистості, неможливо без врахування індивідуальних особливостей дітей дошкільного віку, зумовлених їхньою належніс-

тю до певної статі. На важливість даної проблеми вказують сучасні нормативні документи з питань організації дошкільної освіти. До них належать і державний стандарт – Базовий компонент дошкільної освіти України та програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі». У Базовому компоненті дошкільної освіти України зазначено, що на кінець періоду дошкільного дитинства діти мають володіти «елементарними уявленнями про статево належність; орієнтуватися в ознаках своєї статевої належності; з повагою ставитися до представників своєї та протилежної статі».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення наукових джерел свідчить про те, що означена проблема є предметом дослідження багатьох учених. У своїх дослідженнях завдання виховання та освіти з огляду на гендерну проблематику визначали Т. Говорун, О. Кікінежді, Л. Татарнікова, Н. Чухим. Понятійний апарат гендерного виховання представлено у наукових працях С. Вихор, Е. Гідденс, В. Кравець, А. Мудрик, Р. Столлер, Л. Штильової та ін.

Проблемою гендерної вихованості цікавилися не лише сучасні дослідники, а й видатні педагоги минулого, однак цілісного дослідження здійснено не було.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Вивчення питання слід почати з розкриття змісту теоретичних положень найважливіших концепцій дошкільного віку. Це дозволить окреслити коло питань, які безпосередньо стосуються цього віку, його симптоматику, побачити стабільне і історично мінливе в психології дошкільника, розрізнити феномен і його інтерпретацію в різних наукових концепціях, краще усвідомити підхід до проблем гендерного виховання дітей дошкільного віку та надати рекомендації щодо корекції розвитку особистості дошкільника.

Мета статті. Головною метою статті є теоретичний аналіз змісту найважливіших концепцій гендерного виховання дітей дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу. Сучасні педагогічні технології спрямовані на реалізацію Базового компоненту дошкільної освіти. Основним завданням педагогів ЗДО – вибрати методи та форми організації роботи з дітьми, технології, оптимально відповідні поставленій меті розвитку особистості. Принципово важливою стороною в педагогічних технологіях є позиція дитини у освітньому процесі, ставлення до дитини з боку дорослих. Дорослий у спілкуванні з дітьми дотримується положення: «Не поруч, не над, а разом!» Його мета – сприяти становленню дитини як особистості.

В сучасній науковій літературі останніх років проблема гендерного виховання дітей набула певної актуальності. Серед причин, що пояснюють цей феномен, можна відзначити наступне:

- уніфікація статей, фемінізація чоловіків і маскулінізація жінок;
- притуплення почуття гендерної приналежності;
- зростання неадекватних форм поведінки серед молоді;
- зростання проблем, пов'язаних із самотністю та нестабільністю подружніх відносин.

Актуальність гендерного виховання обумовлюється також і тим, що вітчизняна педагогіка в основному орієнтується насамперед на психологічні і вікові особливості дитини, хоча багато педагогів вже почали враховувати різницю психофізіологічних особливостей, інтелектуальних здібностей і способах сприйняття, потреб і соціальної поведінці дітей різної статі. Слід відзначити, що сьогодні система дошкільного виховання сильно фемінізована, та й вдома значна частина дітей зростає в неповних сім'ях. Така ситуація має дуже негативний вплив, особливо для хлопчиків.

Однак саме в дошкільний період відбувається визначення і прийняття гендерної ролі. У віці 2-3 років діти починають усвідомлювати свою стать і ідентифікують себе. В період від 4 до 7 років виробляється гендерна стійкість. Малюкам стає ясно, що гендер – явище постійне, що з хлопчиків виростають чоловіки, а з дівчаток – жінки. Приходить розуміння, що приналежність до тієї чи іншої статі не змінюється в залежності від особистих побажань дитини або ситуації [3, с. 2].

Враховуючи вищевикладене, можна визначити, що диференційований підхід до навчання дівчаток і хлопчиків пов'язаний з такими особливостями:

1. *Відмінності в роботі і структурі головного мозку.*

Мозок хлопчиків і дівчаток розвивається в різні терміни, в різній послідовності і навіть в різному темпі. У дівчаток раніше формується ліва півкуля мозку, яка відповідальна за раціонально-логічне мислення і мовлення. У хлопчиків ліва півкуля мозку розвивається повільніше, тому образно-чуттєва сфера домінує до певного віку.

2. *Різний темперамент.*

Хлопчикам властивий більш мінливий настрій, їх складніше заспокоїти. Дівчата, як правило, емоційно більш стабільні. Хлопчикам властива рухливість, вони ростуть більш витривалими, проявляють негативні емоції яскравіше. Дівчатка більш чутливі до емоційного стану оточуючих, мова з'являється раніше.

Хлопчики люблять спільні ігри, при цьому люблять змагатися між собою і влаштовувати бійки. Дівчаткам властива, особливо після періоду 2 років, гра в невеликих групах, для них важлива інтимність обстановки, відчуження, співпраця.

Гендерне виховання проявляється у дитячому садочку як в освітньому процесі, так і в ігровій діяльності.

Освітній процес. У процесі навчання важливо враховувати, що дівчатка і хлопчики сприймають інформацію по-різному. Якщо для дівчаток важливо слухове сприйняття, то для хлопчиків краще використовувати візуальні засоби, засновані на зоровому сприйнятті.

Заняття з образотворчої діяльності слід проводити таким чином, щоб кожна дитина, незалежно від статі, змогла висловити те, що їй емоційно значуще або цікаво. Під час навчання на заняттях ліпленням, аплікацією або малюванням слід пам'ятати, що рухи кисті руки у хлопчиків під час свого розвитку відстають від кисті дівчаток на 1,5 року [3, с. 3].

Оцінюючи результати діяльності дітей та їх поведінки, слід пам'ятати, що дівчаткам важлива інтонація і форма її оцінки. Позитивна оцінка в присутності інших дітей або батьків дуже значима для дівчаток. При цьому для хлопчиків важлива оцінка того, що він досяг результату. Кожен новий навик або результат, який вдалося отримати хлопчикові, позитивно впливає на його особистісне зростання, дозволяє пишатися самим собою і намагатися досягти нових цілей. Однак саме хлопчикам властиво при досягненні певного результату вдосконалювати це вміння, що призводить до малювання або конструювання одного і того ж. Це вимагає розуміння з боку педагога.

Грова діяльність. Педагогами та вихователями помічено, що стилі і зміст ігор у хлопчиків і у дівчаток відрізняються один від одного. Для хлопчиків властиві рухливі, веселі ігри, для дівчаток – більш тихі, на сімейно-побутові теми. Для вихователів ближче другий тип ігор, так як він не пов'язаний з ймовірністю підвищеного травматизму і шуму. В результаті майбутні чоловіки втрачають навички істинно хлоп'ячих ігор, і це має негативний вплив на їх розвиток як особистості.

Вихователю дуже важливо так організувати ігрову діяльність дітей, щоб діти в процесі спільних ігор мали б можливість діяти спільно, згідно з гендерними особливостями. При цьому хлопчики беруть на себе чоловічі ролі, дівчатка – жіночі. Допомагає в цьому і театралізована діяльність [3, с. 8].

Сьогодні провідні педагоги і психологи як в світі, так і в Україні, підкреслюють необхідність цілеспрямованого гендерного виховання дітей, починаючи з дошкільного віку. Зупинимося на основних поняттях, знання яких допоможе розібратися в специфіці формування гендерної вихованості у дітей дошкільного віку.

В сучасній науковій літературі існує безліч підходів до проблеми статево-диференційованого виховання дітей. Найбільш обґрунтованим і доцільним, на наш погляд, є підхід, згідно з яким поняття «гендерне виховання» і «статево-рольове виховання» розглядаються як синоніми та означають виховання дитини у відповідності з її статевою та гендерною приналежністю.

Перед розглядом підходів різних дослідників до проблеми гендерного виховання зупинимося ще на кількох основних поняттях (гендерна соціалізація, гендерні ролі, гендерна ідентичність), які допоможуть розібратися в специфіці даного процесу у дітей 5-6 років [1, с. 27].

Гендерна соціалізація – це процес, під час якого дитина ідентифікує себе з представниками відповідної статі і навчається тому, що в даній культурі є соціально прийнятним для чоловіка і жінки.

Гендерна соціалізація це – включеність дитини в певну гендерну культуру суспільства, в якому вона живе. Дитина засвоює стандарти даної культури в процесі соціальних відносин. У процесі гендерної соціалізації дитина засвоює, відповідну їй гендерну роль, а також гендерні стереотипи.

Гендерна роль – це набір очікуваних зразків поведінки (норм і еталонів) для чоловіків і жінок.

Гендерна ідентичність – це базове, фундаментальне відчуття своєї приналежності до певного гендеру, усвідомлення себе чоловіком або жінкою.

Це частина самосвідомості людини, що відображає її відчуття себе, як представника певної статі.

Особливе значення для педагога має особистий досвід кожної дитини.

На думку таких дослідників, як Є. Бабушкіна, Є. Базуєва, К. Воронова слідування прийнятим у суспільстві гендерним стереотипам обмежує розвиток особистісного потенціалу дитини, тому гендерне виховання повинно бути орієнтоване на створення умов, вільних від жорстких стереотипів маскулітності і фемінності та які сприятимуть розвитку індивідуальних особливостей дитини, незалежно від статевої приналежності.

М. Радзивілова продовжує цю думку і говорить про те, що не потрібно формувати чоловіка або жінку з заданими властивостями особистості, а потрібно *створювати умови для розвитку індивідуальності*. Важливо сприяти адекватній гендерній соціалізації. Основний акцент автор робить на *формування гнучкості статево-рольової поведінки* (виконання гендерних ролей) [5, с. 4].

Є. Каменська також підкреслює недоцільність закріплення жорстких стандартів маскулітності і фемінності, а важливим вважає вивчення побудови взаємин між дітьми різної статі, формування у дітей прагнення до взаєморозуміння і взаємодоповнення [2, с. 88].

Ю. Перлова розглядає гендерне виховання як цілеспрямоване, змістовно наповнене елементами гендерної культури, технологічно вибудоване, у якій результативно діагностується взаємодія педагога з дітьми, що сприяє своєчасній (відповідного віку), та якісній (відповідає програмним вимогам) гендерній соціалізації [4].

Для статево-рольового розвитку дітей дошкільного віку, прийняття ними власної гендерної ролі, формування якостей, властивих чоловікам і жінкам є важливим процесом, який відбувається стихійно, або здійснюється планомерно і цілеспрямовано.

Отже, проблема забезпечення гендерної соціалізації дошкільнят – одна з домінуючих у гендерному вихованні. Сучасні пріоритети у вихованні дівчаток і хлопчиків полягають не у фіксуванні жорстких стандартів маскулітності чи фемінності, а у вихованні дітей різної статі, однаково здатних до самоствердження та реалізації власних можливостей; у пошуку шляхів побудови партнерських взаємин між хлопчиками й дівчатками, вихованні у представників кожної статі людяності, ширості, взаєморозуміння, взаємодоповнюваності.

Висновки та пропозиції. Отже, підбиваючи підсумки, можна стверджувати, що розуміння та усвідомлення педагогами основних понять щодо гендерного виховання дітей, основних підходів до гендерного виховання і гендерної вихованості дозволяє виділити головні компоненти гендерної вихованості: когнітивний, мотиваційно-ціннісний, емоційний, поведінковий та їх складові. Це дозволяє зробити певні висновки про те, що дівчаток і хлопчиків не можна виховувати однаково. Але є певні цінності, норми поведінки і заборони, які повинні засвоїти всі, незалежно від статі, і які важливі в будь-якому суспільстві: толерантність, повага до себе та інших, вміння робити вибір, вміння нести відповідальність, милосердя.

Список літератури:

1. Бабіч Л. Проблеми гендерного виховання в педагогіці А.С. Макаренка та В. Сухомлинського. *Таврійський вісник освіти*. 2005. № 3. С. 27–34.
2. Каменская В., Зверева С. К школьной жизни готов! Диагностика и критерии готовности дошкольника к школьному обучению. Санкт-Петербург : «ДЕТСТВО-ПРЕСС», 2004. 120 с.
3. Очкур В. Гендерна стратегія виховання та гендерний підхід у розвитку дітей дошкільного віку. *Дошкільний навчальний заклад*. 2012. № 4. С. 2–14.
4. Перлова Ю.В. Преемственность гендерного воспитания детей старшего дошкольного и младшего школьного возраста : автореф. диссертации на получения ученой степени канд. пед. наук : 13.00.02. Екатеринбург, 2014. 23 с.
5. Радзивилова М. Подготовка студентов педагогических училищ и колледжей к воспитанию дошкольников в процессе полоролевой социализации. *Детский сад от А до Я*. 2006. № 1. 21 с.

References:

1. Babich, L. (2005). Problemy hendernoho vykhovannya v pedahohitsi A. S. Makarenka ta V. Sukhomlyns'koho [Problems of physical training in gender pedagogic A. S. Makarenka the V. Suhomlinskogo]. *Tavriyskyi visnyk osvity*, no. 3, pp. 27–34.
2. Kamenskaya, V., & Zverev, S. (2004). K shkol'noy zhizni gotov! Diagnostika i kriterii gotovnosti doshkol'nika k shkol'nomu obucheniyu [To school life ready! Diagnostics and criteria of preschool readiness for school]. SPb. : CHILDHOOD PRESS.
3. Ochkur, V.V. (2012). Genderna stratehiia vykhovannya ta hendernyi pidkhid u rozvytku ditei doshkilnoho viku [Gender strategy of education and gender approach in the development of children of preschool age]. *Doshkilnyi navchalnyi zaklad*, no. 4, pp. 2–14.
4. Perloff, Y. (2014). Preyemstvennost' gendernogo vospitaniya detey starshego doshkol'nogo i mladshhego shkol'nogo vozrasta [Continuity of gender education of children of senior preschool and primary school age]. Autoref. dissertations for the degree of Cand. ped sciences: 13.00.02. Yekaterinburg.
5. Radzivilov, M. (2006). Podgotovka studentov pedagogicheskikh uchilishch i kolledzhey k vospitaniyu doshkol'nikov v protsesse polorolevoy sotsializatsii [Preparation of students of pedagogical high schools and colleges to the education of preschool children in the process of paraliou socialization]. *Detskyi sad ot A do Ya*, no. 1, p. 21.